

LOKAL HANDLINGSPLAN FOR VURDERING I OG AV GRUNNSKOLENE I INDRE FOSEN

Skolebasert vurdering

Den politiske styringsdialogen

Ekstern skolevurdering

Årshjul for kartlegging og oppfølging av kartlegging

Vurdering for læring

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Skolebasert vurdering	4
2.1 Definisjon.....	4
2.2 Krav om forsvarlig system	4
2.3 Krav til gjennomføring	4
2.4 GJENNOMFØRING SKOLEBASERT VURDERING VED SKOLENE I INDRE FOSEN – 4-ÅRS- RULLERING	5
3. Ekstern skolevurdering	9
3.1 Gjennomføring av ekstern vurdering på skolene	9
4. Skolenes tilstandsrapporter	11
5. Fireårsplan for styringsdialogen	12
6. Årshjul for kartlegging og oppfølging av kartleggingsresultater	14
6.1 Gjennomføring og etterarbeid	14
7. Kartlegging av det psykososiale miljøet ved skolen	15
8. Vurdering for læring	16
8.1 Bakgrunn	16
8.2 Hva dette betyr for skolene i Indre Fosen	16
9. Vedlegg.....	17
9.1 Eksempel på Fremtidsbilde	17
Tema: Vurdering for læring	17
9.2 Eksempel på Utviklingsplan	18
9.3 Årshjul for kartlegging på samtlige klassetrinn	19
1. trinn	19
2. trinn	20
3. trinn	21
4. trinn	22
5. trinn	23
6. trinn	24
7. trinn	25
8. trinn	26
9. trinn	27
10. trinn	28
9.4 SOL – Systematisk Observasjon av Lesing	29
9.5 Hvordan skape et inkluderende klasserom	30

1. Innledning

Denne lokale handlingsplanen for vurdering i grunnskolene i Indre Fosen er en sammenstilling av flere dokumenter fra Rissa og Leksvik kommuner. Handlingsplanen beskriver hvordan skolene skal

- jobbe med kartlegging og oppfølging av elevenes kunnskaper og ferdigheter,
- vurdere egen praksis
- lage tilstandsrapporter
- bidra under ekstern skolevurdering.

Handlingsplanen setter fireårsplanen for styringsdialogen mellom politisk og utøvende nivå inn i en større sammenheng.

Denne lokale handlingsplanen skal evalueres årlig ute på skolene, og kan bygges ut etter hvert.

Skolene er pålagt å gjennomføre en lang rekke obligatoriske kartleggingsprøver og nasjonale prøver, undersøkelser om læringsmiljø og svømmeferdigheter, for å nevne noen. Skolene foretar også en del selvvalgte pedagogiske kartlegginger gjennom skoleløpet i skrive- og leseferdighet og matematikk. Hensikten med alle disse kartleggingene, er å sikre at elevene får en opplæring som er tilpasset deres behov. Skolene gjennomfører ikke kartlegginger, nasjonale prøver og undersøkelser av læringsmiljøet for å vise seg fram eller konkurrere med hverandre. Skolene gjør dette for å gi elevene en best mulig opplæring og et læringsmiljø som er tilpasset deres behov. For at kartleggingen skal ha denne effekten, må resultatene følges opp systematisk.

For å utvikle felles praksis ved alle skolene, er det fornuftig å beskrive hvordan kartleggingsarbeidet skal gjennomføres, og hvordan resultatene skal registreres og følges opp.

Årshjulet for kartlegging fra og med 1. trinn stiller krav til skolene om systematisk oppfølging av elevenes sosiale fungering. Dette er nærmere beskrevet i vedlegg 6.3 «Hvordan skape et inkluderende klasserom». Det er to elevgrupper som de ansatte må være spesielt oppmerksomme på, for at de skal bli inkludert i skolemiljøet:

- De elevene som gjør lite av seg, hevder seg minimalt og er lite aggressive. Disse elevene har en høy risiko for å bli utestengt. De kjennetegnes ved at de produserer veldig lite på skolen, krever ingenting og får lite hjelp. Disse elevene trenger sosial støtte fra lærer flere ganger daglig.
- Elever i den andre enden av skalaen, med høy aggressiv atferd. Disse elevene har også høy risiko for å bli utestengt. De hører lite på andre og er egosentriske. Overfor slike elever må de voksne legge stor vekt på relasjonsbygging.
- etablere gode administrative systemer for den skolebaserte vurderingen
- innhente statistiske og andre opplysninger som trengs for å vurdere tilstanden og utviklingen innenfor opplæringen
- sørge for at nasjonale undersøkelser om motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedvirkning, elevdemokrati og det fysiske miljøet blir gjennomført og fulgt opp lokalt
- sørge for at elevene deltar i de prøvene og undersøkelsene som fastsettes av departementet, og at reglene for fritak følges

2. Skolebasert vurdering

2.1 Definisjon

Skolebasert vurdering er skolens vurdering av organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen på skolen. Skolen skal vurdere i hvilken grad disse faktorene medvirker til at elevene når målene i Læreplanverket for Kunnskapsløftet/annen godkjent læreplan. Skolen skal gjennomføre skolebasert/virksomhetsbasert vurdering jevnlig. ([Kapittel 2 i forskrift til opplæringslova](#))

2.2 Krav om forsvarlig system

- Skolelederne har ansvar for å gjennomføre vurderingen jevnlig.
- Skoleeier har ansvar for å se til at vurderingen blir gjennomført etter forutsetningene.
- Kommunestyret er den formelle skoleeieren for de offentlige grunnskolene i Indre Fosen.
- Kommunestyret har delegert til rådmannen å
 - Etablere gode administrative system for den skolebaserte vurderingen
 - Innhente statistiske og andre opplysninger som trengs for å vurdere tilstanden og utviklingen innenfor opplæringen
 - Sørge for at nasjonale undersøkelser om motivasjon, trivsel, mobbing, elevmedvirkning, elevdemokrati og det fysiske miljøet blir gjennomført og fulgt opp lokalt
 - Sørge for at elevene deltar i de prøvene og undersøkelsene som fastsettes av departementet, og at reglene for fritak følges

2.3 Krav til gjennomføring

	Rektors ansvar
1. Skolen skal velge tema for den skolebaserte vurderingen basert på bred og samlet vurdering av om elevene når målene i læreplanverket.	Sørge for at skolen vurderer om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen kan øke elevenes utbytte ut fra bredden av mål i læreplanverket
2. Skolen skal vurdere om endringer i organisering, tilrettelegging og gjennomføringen av opplæringen kan bidra til økt måloppnåelse hos elevene i det valgte temaet.	Sørge for at skolen vurderer om endringer i organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen kan øke elevenes måloppnåelse
3. Skolen skal følge opp de endringene som de kom fram til i den skolebaserte vurderingen.	Sørge for at skolen følger opp de endringene som skolen kom fram til i den skolebaserte vurderingen.
4. Skolen skal sørge for bred og representativ medvirkning i arbeidet med skolebasert vurdering.	Sørge for at det er bred og representativ medvirkning ved gjennomføringen av den skolebaserte vurderingen.
5. Skolen skal gjennomføre skolebasert vurdering jevnlig.	Sørge for at skolen gjennomfører skolebasert vurdering jevnlig i samsvar med kravene til innhold og gjennomføring av vurderingen.

2.4 GJENNOMFØRING SKOLEBASERT VURDERING VED SKOLENE I INDRE FOSEN – 4-ÅRS-RULLERING

ÅR 1				
FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
Innen 1. mars	Gjennomføre Ståstedsanalyse	1. Innsamling av data inn i ståstedsanalyse i Udir.no • GSI • Elevundersøkelsen • Læringsresultater • Olweus-undersøkelsen	Rektor	Resultatet av ståstedsanalysen danner grunnlaget for skolens tilstandsrapport som skal ferdigstilles innen 1.april (se også fireårsplan for styringsdialogen)
		2. Drøfting av resultatene i personalet (OBS: Begrepsavklaring)	Rektor	
		3. Gjennomføre egenvurdering elektronisk	Hele personalet	
		4. Drøfte skolens egenvurdering og gjøre en vurdering av skolens styrker, svakheter, muligheter og trusler OBS: Se også resultatene opp imot utviklingsområde og utviklingsplanen fra år 3	Rektor	
		5. Konkluder med utviklingsområde(r) for skolen	Rektor	
	Lage «Fremtidsbilde» av utviklingsområdet	Involverte: skoleledelsen, lærere, assistenter, elevråd, FAU - Hvordan vil vi ha det? - Hvilke tegn kan vi se når vi har nådd målet? - Husk de 4 perspektivene: Elev, lærer, foreldre, skolen som organisasjon	Rektor	Vedlegg 1
	Innhente informasjon om «Nå-situasjonen»	Her må man bruke informasjonskilder som er relevant for utviklingsområdet. Dette kan være f.eks. Olweusundersøkelsene, foreldreundersøkelser, læringsresultater, etc. Eventuelt gjennomføre «Ekstern skolevurdering»	Rektor	

	Utarbeide rapport om «Nå-situasjonen»	- Tegn på god praksis - Praksis som kan bli bedre	Rektor (ev. de eksterne skolevurdererne)	Vedlegg 2
	Utarbeide en utviklingsplan	- Hele personalet skal være involvert - Utviklingsområdet må spisses - Må inneholde milepæler - Spørsmål til arbeidet - o Hva skal vi gjøre mer av? - o Hva skal vi gjøre mindre av? - o Hva skal vi gjøre annerledes? - o Hva forventes av meg som lærer? - o Hva forventes av oss som team? - o Hva forventes av meg som leder? - o Hva forventes av meg som elev? - o Hvilke endringer i måten vi arbeider på er nødvendige dersom vi skal lykkes?	Rektor	Vedlegg 3
ÅR 2				
FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
Innen 30. juni	Evaluerings	- Evaluere utviklingsplanen opp imot Fremtidsbildet - o Hva har vi klart? - o Hva må vi arbeide mer med? - o Må vi gjøre justeringer?	Rektor (med hele personalet)	Resultatet av evalueringen danner grunnlaget for skolens tilstandsrapport som skal ferdigstilles innen 15.september fra skolene (se også fireårsplan for styringsdialogen)
ÅR 3				
FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
Innen 1. mars	Gjennomføre Ståstedsanalyse	1. Innsamling av data inn i ståstedsanalyse i Udir.no a. GSI b. Elevundersøkelsen	Rektor	Resultatet av ståstedsanalysen danner grunnlaget for

		c. Læringsresultater d. Olweusundersøkelsen		skolens tilstands- rapport som skal ferdigstilles innen 1.april (se også fireårsplan for styringsdialogen)
		2. Drøfting av resultatene i personalet (OBS: Begrepsavklaring)	Rektor	
		3. Gjennomføre egenvurdering elektronisk	Hele personalet	
		4. Drøfte skolens egenvurdering og gjøre en vurdering av skolens styrker, svakheter, muligheter og trusler OBS: Se også resultatene opp imot utviklingsområde og utviklingsplanen fra år 1	Rektor	
		5. Konkluder med utviklingsområde(r) for skolen	Rektor	
	Lage «Fremtidsbilde» av utviklingsområdet	Involverte: skoleledelsen, lærere, assistenter, elevråd, FAU - Hvordan vil vi ha det? - Hvilke tegn kan vi se når vi har nådd målet? - Husk de 4 perspektivene: Elev, lærer, foreldre, skolen som organisasjon	Rektor	Vedlegg 1
	Innhente informasjon om «Nå-situasjonen»	Her må man bruke informasjonskilder som er relevant for utviklingsområdet. Dette kan være f.eks. Olweusundersøkelsene, foreldreundersøkelser, lærings- resultater, etc. Eventuelt gjennomføre «Ekstern skolevurdering»	Rektor	
	Utarbeide rapport om «Nå- situasjonen»	- Tegn på god praksis - Praksis som kan bli bedre	Rektor (ev. de eksterne skolevurdererne)	
	Utarbeide en utviklingsplan	- Hele personalet skal være involvert - Utviklingsområdet må spisses - Må inneholde milepæler - Spørsmål til arbeidet	Rektor	Vedlegg 2

		○ Hva skal vi gjøre mer av? ○ Hva skal vi gjøre mindre av? ○ Hva skal vi gjøre annerledes? ○ Hva forventes av meg som lærer? ○ Hva forventes av oss som team? ○ Hva forventes av meg som leder? ○ Hva forventes av meg som elev? ○ Hvilke endringer i måten vi arbeider på er nødvendige dersom vi skal lykkes?		
--	--	--	--	--

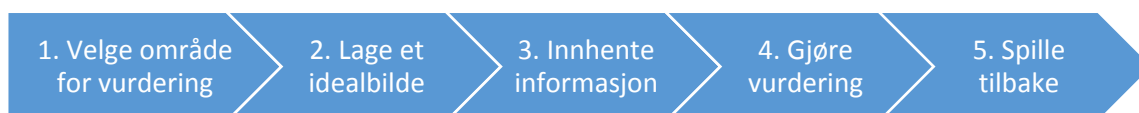
ÅR 4

FRIST	HVA	HVORDAN	ANSVARLIG	MERKNAD
Innen 31.juni	Evaluering	- Evaluere utviklingsplanen opp imot Fremtidsbildet ○ Hva har vi klart? ○ Hva må vi arbeide mer med? ○ Må vi gjøre justeringer?	Rektor (med hele personalet)	Resultatet av evalueringen danner grunnlaget for skolens tilstandsrapport som skal ferdigstilles innen 15.september fra skolene (se også fireårsplan for styringsdialogen)

3. Ekstern skolevurdering

Indre Fosen kommune er en del av samarbeidet på oppvekstsektoren i Fosen Regionråd gjennom OFO (Oppvekstforum Fosen). Målet for ekstern skolevurdering er en her-og-nå-vurdering av et område der skolen ser behov for utvikling, eller et område der skolen har utfordringer. Skolen velger tema for vurderingen på bakgrunn av en analyse av skolens utviklingsbehov. Alle skolene på Fosen skal foreta en vurdering hvert fjerde år. Se vedlegg kap 6.4 for en nærmere beskrivelse.

Modellen for ekstern skolevurdering består av fem trinn:

3.1 Gjennomføring av ekstern vurdering på skolene

1. Personalet informeres om at skolen skal ha ekstern vurdering
2. Når skolen får beskjed om at de skal ha ekstern vurdering, gjennomføres **ståstedsanalysen**, organisasjonsanalysen, og eventuelle andre analyseverktøy i god tid før vurderingsuka.
3. Dataene fra analysene behandles i personalet. På bakgrunn av dette, velger skolen vurderingstema i samråd med skolefaglig ansvarlig. Alternativt kan skoleeier velge felles vurderingstema for alle skolene i kommunen. Dersom skoleeier har valgt felles vurderingstema for sine skoler, lages idealbildet på bakgrunn av den enkelte skoles relevante informasjon fra ståstedsanalysen og andre analyser/egne planer.

Skolen velger fokusområde i samråd med den som er skolefaglig ansvarlig i kommunen.

Prinsipper for utvelgelsen er:

- Skoleeier sammen med rektor velger tema. Det er viktig at skolen får et eierforhold til det som skal vurderes.
 - Tema velges på bakgrunn av skoleeiers/skolens satsingsområder.
 - Tema velges på bakgrunn av felles satsing i kommunen/regionen når det gjelder utviklingsarbeid.
 - Ståstedsanalysen, eventuelt organisasjonsanalysen eller andre undersøkelser legges til grunn for valg av tema. Her må man også se sammenhengen med årshjulet for kartlegging av elevene og fireårsplanen for styringsdialogen.
4. Skolen får beskjed om hvem som skal være vurderere i god tid før vurderinga. Kontakt mellom skolen og vurdererparet opprettes i god tid, dvs. minst to måneder før vurderingsuka, slik at vurdererparet ev. kan veilede skolen ved gjennomføring av analysene.
 5. Vurdererparet oppretter kontakt med skolen, ev. besøker skolen, og forbereder vurderingsarbeidet minst to måneder før vurderingsuka. Det utarbeides kriterier og vurdererne velger hvilke metoder de vil bruke i vurderingen. Arbeidet med kriterier er viktig arbeid i prosessen. Kriterier/tegn på god praksis kallet et «idealbilde» av hvordan tilstanden skal være innen vurderingstemaet når de ønskelige målene er nådd.
 6. Idealbildets fire kriterier behandler det aktuelle vurderingstemaet ut fra et
 - Elevperspektiv
 - Lærerperspektiv
 - Organisasjons- og lederperspektiv
 - Foreldreperspektiv
 7. Vurdererne lager tidsplan for gjennomføringen.

8. Etterarbeid: Etter vurderingen blir det utarbeidet en *offentlig vurderingsrapport* med skolen sine sterke sider og utviklingsområder. Rapporten drøftes med rektor og legges fram for personalet, skoleeier, FAU og elevrådsrepresentant. Rapporten er offentlig og går til skoleeiernivået. Rapporten kan inngå i grunnlaget for tilstandsrapporten.
9. Vurdererne lager et vedlegg til rapporten med all innhentet informasjon fra intervjuer og observasjoner. Denne er ikke offentlig, men ment som dokumentasjon og beholdes av vurdererne.
10. Det er skoleledelsen i samarbeid med skoleeier som har ansvaret for oppfølging av skolens utviklingsområder.

4. Skolenes tilstandsrapporter

Som et ledd i Indre Fosen kommunes system for å oppfylle lovens og forskriftens krav til skolelederne og skoleeier, har kommunestyret bestemt at hver skole annet hvert år skal utarbeide en skriftlig rapport over tilstanden i skolen. I tilstandsrapporten skal skolen

- redegjøre for organiseringen, tilretteleggingen og gjennomføringen av opplæringen
- gi en vurdering av hvorvidt arbeidsmåtene medvirker til å nå de målene som er fastsatt i Læreplanverket for kunnskapsløftet (LK06) og kommunens strategiske dokumenter.

Skolenes tilstandsrapporter skal bidra til

- økt refleksjon over eget arbeid
- kvalitetsheving i skolen
- at kommunen oppfyller kravene i forskrift til opplæringsloven kapittel 2
- at skoleeieren får tilstrekkelig kunnskap til å vurdere om opplæringen og skolens vurderinger blir gjennomført etter forutsetningene i loven

Tilstandsrapportene fra de seks grunnskolene i Indre Fosen kommune danner grunnlaget for utarbeidelsen av kommunens tilstandsrapport om grunnskoleopplæringen samme år.

5. Fireårsplan for styringsdialogen

Fireårsplanen gjelder for en kommunestyreperiode, fra det nye kommunestyret (KST) er på plass høsten i år 0, til det velges nytt kommunestyre høsten i år 4. Hovedinnsatsen, med valg av satsingsområder og nye utviklingsmål for neste fireårsperiode, finner sted i år 3. Da har oppvekstutvalget (OU) og kommunestyret kommet så godt inn i sakene, at det er naturlig å stake ut kursen for neste fireårsperiode.

År 1	År 2	År 3	År 4
Innen 1. februar OU drøfter tema de ønsker belyst i virksomhetens tilstandsrapport		Innen 1. februar OU drøfter tema de ønsker belyst i virksomhetens tilstandsrapport	
Innen 1. april Barnehager og skoler ferdigstiller sine tilstandsrapporter		Innen 1. april Barnehager og skoler ferdigstiller sine tilstandsrapporter	
Innen 1. mai Virksomhetenes tilstandsrapporter presenteres av styre og rektorer i eget temamøte i OU		Innen 1. mai Virksomhetenes tilstandsrapporter presenteres av styre og rektorer i eget temamøte i OU	
Innen 1. juli Utkast til samlede tilstandsrapporter for barnehagene og skolene drøftes i OU. Styre og rektorer deltar		Innen 1. juli Utkast til samlede tilstandsrapporter for barnehagene og skolene drøftes i OU. Styre og rektorer deltar	Innen 1.juli De vedtar satsingsområdene fra KST sin behandling høsten år 3 innarbeides i økonomi og handlingsplan for neste fireårsperiode
Innen 15. september OU fremmer forslag til tilstandsrapport med konklusjon og midtveisevaluering av satsingsområder for inneværende fireårsperiode	Innen 15. september OU fremmer forslag til tilstandsrapport for grunnskolene. Rektorene deltar	Innen 15. september OU fremmer forslag til tilstandsrapporter med - Konklusjon og evaluering av satsingsområder for inneværende fireårsperiode - Satsingsområder for neste fireårsperiode Styre og rektorer deltar	Innen 15.september OU fremmer forslag til tilstandsrapport for barnehagene og grunnskolen. Styrene og rektorene deltar. Denne vedtas av det nyvalgte KST
Innen 1. november KST behandler tilstandsrapportene for barnehagene og grunnskolene i et temamøte om oppvekst. Konklusjon med midtveisevaluering av satsingsområdene for inneværende fireårsperiode vedtas. Styre og rektorer deltar.	Innen 1. november KST behandler tilstandsrapport for grunnskolene (obligatorisk etter opplæringsloven §13-10) Rektorene deltar	Innen 1. november KST behandler tilstandsrapportene for barnehagene og grunnskolene i et eget temamøte om oppvekst. Konklusjon med evaluering av satsingsområdet for inneværende fireårsperiode og satsingsområder for neste fireårsperiode vedtas Styrene og rektorene deltar	Innen 1. november Skolering av nye OU-medlemmer. KST behandler tilstandsrapport for grunnskolen (obligatorisk etter opplæringsloven §13-10) Rektorene deltar
Innen 15. november Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser innarbeides av rådmannen i forslaget til neste års budsjett.	Innen 15. november Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser innarbeides av rådmannen i forslaget til neste års budsjett.	Innen 15. november Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser innarbeides av rådmannen i forslaget til neste års budsjett	Innen 15. november Vedtatte satsinger i oppvekstsektoren som har budsjettmessige konsekvenser, innarbeides i rådmannens forslag til neste års budsjett
Innen 25. november OU behandler budsjett for oppvekstsektoren	Innen 25. november OU behandler budsjett for oppvekstsektoren	Innen 25. november OU behandler budsjett for oppvekstsektoren	Innen 25. november OU behandler budsjett for oppvekstsektoren
Innen 15. desember KST vedtar neste års budsjett	Innen 15. desember KST vedtar neste års budsjett	Innen 15. desember KST vedtar neste års budsjett	Innen 15. desember KST vedtar neste års budsjett

6. Årshjul for kartlegging og oppfølging av kartleggingsresultater

For å hjelpe skolene i deres systematiske kartlegging og oppfølgingen av kartleggingsresultatene, er det utarbeidet et årshjul for dette arbeidet. Årshjulet angir når ulike kartleggingsprøver skal gjennomføres på de ulike trinnene, frister for registrering av resultater og hvordan oppfølgingen av kartleggingsresultatene skal foregå. Årshjulet for kartlegging og oppfølging av kartleggingsresultater er gjengitt for hvert klassetrinn i vedlegg til dette dokumentet. Her er også ansvaret for gjennomføring av de ulike oppgavene fordelt.

Som hjelpemiddel i dette arbeidet skal lærerne bruke kartleggingsverktøyet Vokal.

6.1 Gjennomføring og etterarbeid

1. Kontaktlæreren eller faglæreren gjennomfører kartleggingsprøvene innen oppsatt frist.
2. Ansvarlig lærer legger prøveresultatene inn i kartleggingsverktøyet Vokal. Resultater fra prøver som ikke kan legges i Vokal-systemet, oppbevares i klassemappe.
3. Teamleder/trinnleder/fagleder avtaler med skolens spesialpedagogiske leder/leseveileder om et møte der de gjennomgår elever med resultater under bekymringsgrense, «gråsoneelever» og høytpresterende elever.
4. I møtet kommer deltakerne fram til minst tre tiltak som skal settes inn mot gruppe/klasse eller enkeltelever. Drøftingen og tiltakene skal dokumenteres i referatet fra møtet.
5. Kontaktlæreren og faglæreren iverksetter tiltak i samråd med hjemmet. Eventuell videre testing avtales og gjennomføres.
6. Tiltakene evalueres innen oppsatt frist, og nødvendige justeringer foretas. Eventuell konsultasjon med pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT) vurderes i samråd med spesialpedagogisk leder/leseveileder/skolens ledelse. Evalueringen dokumenteres i referat fra evalueringsmøtet.

7. Kartlegging av det psykososiale miljøet ved skolen

Alle skolene i Indre Fosen har innført Olweus som arbeidsform i forhold til det psykososiale miljøet ved skolene. Programmet fungerer som

- Kvalitetssikring i forhold til forvaltningen av §9a
- Kartleggingsverktøy i forhold til elevenes psykososiale miljø

(Her kommer en beskrivelse av Olweusarbeidet ved skolene med årshjul for rutiner og kartlegging)

8. Vurdering for læring

8.1 Bakgrunn

Kapittel 3 i Forskrift til Opplæringslova legger føringer for vurdering i grunnskolen. Alle elever har

- Rett til underveisvurdering
- Rett til sluttvurdering
- Rett til dokumentasjon av opplæringen

Det er skoleeiers ansvar å se til at elevenes rett til vurdering blir ivaretatt.

Det er særlig fire prinsipper som er sentrale for å få til en læringsfremmende underveisvurdering. Disse fire prinsippene er forskningsbaserte og en del av forskrift til opplæringsloven.

1. **Elevene skal forstå hva de skal lære og hva som er forventet av dem.**
2. **Elevene skal få tilbakemeldinger som forteller dem om kvaliteten på arbeidet eller prestasjonen.**
3. **Elevene skal få råd om hvordan de kan forbedre seg.**
4. **Elevene skal være involvert i eget læringsarbeid ved blant annet å vurdere eget arbeid og utvikling.**

Underveisvurdering i grunnskolen er all vurdering fra 1. trinn og fram til standpunktvurdering på ungdomstrinnet. Gjennom underveisvurderingen får lærere og elever informasjon om den faglige utviklingen. Når vurderingsinformasjonen brukes til å fremme læring og tilpasse opplæringen, kalles det *vurdering for læring*.

8.2 Hva dette betyr for skolene i Indre Fosen

(Her vil det bli arbeidet fram retningslinjer for hvordan skolene og skoleeier skal ivareta disse retningslinjene)

9. Vedlegg

9.1 Eksempel på Fremtidsbilde

Tema: Vurdering for læring

Kvalitetsområder	Tegn på god praksis
Elevperspektiv Elevene har utbytte av vurderingen	• Elevene vet hva de skal lære • Elevene vet hva de skal vurderes ut fra • Elevene gjør seg nytte av tilbakemelding på arbeidet sitt • Elevene er motivert for å forbedre egen læring
Lærerperspektiv Lærerne tydeliggjør læringsmål for elevene	• Lærerne bruker vurdering for å stimulere til læring • Lærerne gir begrunnede og konstruktive tilbakemeldinger til elevene • Vurdering av elevene har fokus på det positive • Lærerne gir elevene trening i å vurdere sitt eget arbeid og utvikling
Foreldreperspektiv Foreldrene kjenner skolens vurderingspraksis	• Foreldrene kjenner læringsmålene • Foreldrene vet hvordan de kan bidra til å stimulere elevene i læringsarbeidet • Foreldrene følger med i tilbakemeldingene elevene får • Vurdering er et tema i utviklingssamtalen mellom lærer, elev og foreldre
Skolen som organisasjon Skolen legger vekt på å utvikle bruken av vurdering som redskap for læring	• De tilsatte har felles forståelse av vurdering • Personalet har høy bevissthet om hvordan en gir elevene læringsfremmende tilbakemeldinger • Vurdering inngår som en naturlig del av elevenes læringsarbeid på alle trinn • Ledelsen legger til rette for systematisk erfaringsutveksling og refleksjon rundt vurderingspraksis ved skolen

9.2 Eksempel på Utviklingsplan

UTVIKLINGSOMRÅDE	RESULTATMÅL	PRIORITERTE TILTAK	NÅR SKAL TILTAKENE GJENNOMFØRES	DOKUMENTASJON AV ENDRINGER	ANSVARLIG
Skolen er en lærende organisasjon	Tydelig pedagogisk ledelse som følger opp klare vedtak	Lage tydelige systemer innenfor utviklingsområdene	System ferdig høsten 2017	Det blir gjort klare vedtak på skolen Vedtak blir fulgt opp lojalt	Ledelse Lærere Foreldre
Klasseledelse/lærende møter	Klasseledelse	Utvikle felles retningslinjer for god klasseledelse	Starte høsten 2017 – ferdig våren 2018	Pedagogene som er inne i klasserommet er likestilte	Ledelse og lærere
Vurdering for læring	Skolen drøfter vurderingspraksis og «Vurdering for læring»	Lærerne setter opp kriterier for fag	Start høsten 2017. Evaluering våren 2018 System ferdig vår 2019	Elevene kjenner kriteriene Elevene får undervisvurdering Elevene får være aktive i vurderingsarbeidet	Rektor Lærerne
Skolen bruker resultat fra kartlegging og prøver i det daglige arbeidet med hver enkelt elev	Skolen har innarbeidet system for oppfølging av kartlegging og prøver Årshjul	Skolen kartlegger elevenes forutsetninger og gir utfordringer i tråd med elevenes evner og forutsetninger Lage årshjul for prøver og evaluering	Start høsten 2017 Evaluering våren 2018 og våren 2019 System ferdig våren 2017	Lærerne bruker resultater i planlegging av ny undervisning	Rektor Lærerne

Skolen kan gjerne lage enda mer spissede tiltak for gjennomføringen. Dette gjør arbeidet evalueringen enda bedre.

9.3 Årshjul for kartlegging på samtlige klassetrinn

Kartleggingsprøvene som ligger inne i denne oversikten, er en fullstendig oversikt over de kartleggingsprøver som finnes i skolene i Indre Fosen i dag. Det er lite hensiktsmessig å gjennomføre alle disse kartleggingsprøvene for alle elevene. Årshjulet for kartlegging skal derfor evalueres ved skolene i Indre Fosen med tanke på

- lovpålagte kartleggingsprøver
- ikke-lovpålagte kartleggingsprøver som skal gjennomføres ved alle skolene i Indre Fosen
- ikke-lovpålagt kartlegging som det er opp til hver enkelt skole om de vil gjennomføre eller ikke

1. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	KTI (tilpasses noe) IL-basis (fordeles utover året)	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal. Prøver som ikke kan legges i Vokal samles i en perm med resultater på klassenivå.	Vokal 1. oktober Drøfing/tiltak Høstferien	Etterarbeid og tiltak i henhold til de seks punktene for gjennomføring og etterarbeid. IL-basis gjennomføres i flere etapper gjennom året. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak.	Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn Kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år.
Vår	Udir leseprøve regneprøve SOL		Vokal 1. mai Drøfing/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår.	Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	

Forklaringer

- **KTI** – kontrollert tegneiaktakelse. KTI er et materiale som brukes til bedømming av førsteklassingers forutsetninger for å motta og bearbeide språklige kunnskaper. Metoden baserer seg på vurdering av spesifikk tegneoppgaver.
- **IL-basis.** IL-basis er et prøvemateriell for å beskrive og vurdere forutsetninger for lesing. Materiellet er utviklet av Norsk psykologforening. Målgruppe er elever på 1.-2. trinn.

- **Udir** (Utdanningsdirektoratet) leseprøve og regneprøve. Leseprøvene er obligatoriske på 1.-3. trinn. Regneprøvene er obligatoriske på 2. trinn. Kartleggingsprøvene undersøker om det er enkeltelever som trenger ekstra oppfølging og tilrettelegging i opplæringen. Resultatene fra prøvene gir informasjon om elever som befinner seg rundt eller under en definert bekymringsgrense. Kartleggingsprøvene skiller seg fra nasjonale prøver som gir informasjon om elever på alle nivåer.
- **SOL** – Systematisk observasjon av lesing. Et observasjonprogram for 1.-10. trinn utviklet av Gjesdal kommune. Se omtale i vedlegg 6.2.

2. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	OL64 Mini SL1 (Carlsten lese- og skriveprøve kan tas som et alternativ til OL64 og SL1)	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal.	Vokal 1. oktober Drøfing/tiltak Høstferien	Etterarbeid og tiltak i henhold til de seks punktene for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak.	Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn Kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år.
Vår	Udir leseprøve regneprøve SOL		Vokal 1. mai Drøfing/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår	Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	

Forklaringer

- **OL64** – ordleseprøve der man kartlegger elevenes grunnleggende leseutvikling på 2. trinn. Prøven gir informasjon om elevenes funksjonelle bokstaverferdigheter og ortografiske kunnskaper. Norsk Psykologisk forlag.
- **MiniSL1** – setningsleseprøve for 2. trinn fra Norsk Dysleksiforskning i Stavanger.
- **Carlsten lese- og skriveprøve**. Observasjons- og kartleggingsprøver i lesing og skriving som hjelp til å avdekke og forebygge lese- og skrivevansker. Testene inneholder leseprøve og diktat. Testen er tenkt som en klassetest, men kan også tas på enkeltelever ved behov.

3. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	OL120 Mini SL2 (Carlsten lese- og skriveprøve kan tas som et alternativ til OL120 og SL2)	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal.	Vokal 1. oktober Drøfing/tiltak Høstferien	Etterarbeid og tiltak i henhold til de seks punktene for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn Kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år.
Vår	Udir leseprøve regneprøve engelskprøve SOL		Vokal 1. mai Drøfing/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår		

- **OL120** – ordleseprøve der man kartlegger elevenes grunnleggende leseutvikling på 3. trinn. Prøven gir informasjon om elevenes funksjonelle bokstavferdigheter og ortografiske kunnskaper. Norsk Psykologisk forlag.
- **MiniSL2** – setningsleseprøve for 3. trinn fra Norsk Dysleksiforskning i Stavanger.

4. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	M-prøven kartlegging i matematikk	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal.	Vokal 1. oktober	Etterarbeid og tiltak i henhold til de seks punktene for gjennomføring og etterarbeid.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Team-/trinnmøter brukes. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år.
	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest Udir digitale ferdigheter		Drøfing/tiltak Høstferien	Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul.		
Vår	Udir svømming M-prøven kartlegging i matematikk SOL	Prøver som ikke kan legges i Vokal samles i en perm med resultater på klassenivå.	Vokal 1. mai Drøfing/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Kartlegging av språk-kompetanse i grunnleggende norsk , tas hver vår. Elevene kartlegges når de kommer (NAFO).

- **Udir** prøve i digitale ferdigheter fokuserer på å tilegne seg og behandle informasjon, produsere og bearbeide, kommunisere og vise digital dømmekraft.
- **Udir** [kartlegging av læringsutbytte i svømming](#) 1.-4. årstrinn.
- **M-prøven** – kartlegger matematikkferdigheter på ulike områder.
- **Ordkjedetest** - screeningtest som kartlegger elevens ferdighet til å avkode ord. Testen er standardisert for elever på 3.-10. trinn.

5. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Udir Nasjonal prøve i lesing regning engelsk	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal.	Vokal 15. nov Drøfing/tiltak før jul	Nasjonale prøver analyseres på trinn/team etter vanlig sekspunktsmal. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas før vinterferien. Nasjonale prøver skal tas opp på skolenivå med gjennomgang og drøfting i personalet. Nasjonale prøver tas opp på rektornivå og i OU.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid og for gjennomgang i personalet. Dokumenteres i referat. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år.
Vår	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest M5-prøven i regning SOL		Vokal 1. mai Drøfing/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår	Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen. Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Kartlegging av språk-kompetanse i grunnleggende norsk , tas hver vår. Elevene kartlegges når de kommer (NAFO)

6. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetesten	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal.		Etterarbeid og tiltak i henhold til de seks punktene for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år.
Vår	Udir Læringsstøttende prøve i lesing M6 prøven I regning Alle teller (Testmann) Frivillig Læringsstøttende prøve i regning SOL	Prøver som ikke kan legges i Vokal samles i en perm med resultater på klassenivå.	Vokal 1. mai Drøfing/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år. Kartlegging av språk-kompetanse i grunnleggende norsk , tas hver vår. Elevene kartlegges når de kommer (NAFO).

7. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetesten	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal.	Vokal 1. oktober Drøfting/tiltak høstferien	Etterarbeid og tiltak i henhold til de seks punktene for gjennomføring og etterarbeid. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas innen jul.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år.
Vår	Udir svømming M7 prøven i regning Alle teller (Testmann) SOL	Prøver som ikke kan legges i Vokal samles i en perm med resultater på klassenivå.	Vokal 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår.	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år. Kartlegging av språk-kompetanse i grunnleggende norsk , tas hver vår. Elevene kartlegges når de kommer (NAFO).

8. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Udir nasjonal prøve i lesing regning engelsk	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal. Prøver som ikke kan legges i Vokal samles i en perm med resultater på klassenivå.	Vokal 30. oktober Drøfting/tiltak Før jul	Prøveresultatet analyseres i team/på trinn etter vanlig sekspunktsmal. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas før vinterferien. Nasjonale prøver skal tas opp på skolenivå med gjennomgang og drøfting i personalet. Nasjonale prøver tas opp på rektornivå og i OU.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid, og for gjennomgang i personalet. Dokumenteres i referat. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år. Kartlegging av språk-kompetanse i grunnleggende norsk , tas hver vår. Elevene kartlegges når de kommer (NAFO).
Vår	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest Udir læringsstøttende prøve i digitale ferdigheter SOL		Vokal 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår.	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	

9. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
Høst	Udir Nasjonal prøve i lesing regning	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal. Prøver som ikke kan legges i Vokal samles i en perm med resultater på klassenivå.	Vokal 30. oktober Drøfting/tiltak Før jul	Nasjonale prøver analyseres i team/på trinn etter vanlig sekspunktsmal. Tiltakene evalueres, og ev. justeringer foretas før vinterferien. Nasjonale prøver skal tas opp på skolenivå med gjennomgang og drøfting i personalet. Nasjonale prøver tas opp på rektornivå og i OU.	Ledelsen Ansvarlig for å sette av tid, og for gjennomgang i personalet. Dokumenteres i referat. Trinnleder/teamleder/avdelingsleder Ansvarlig for å lede lærerne i å analysere resultat og planlegge tiltak. Lærerne igangsetter og følger opp tiltak. Leseveileder/spes.ped.leder deltar i prosessen.	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år. Kartlegging av språk-kompetanse i grunnleggende norsk , tas hver vår. Elevene kartlegges når de kommer (NAFO).
Vår	Carlsten lese- og skriveprøve Ordkjedetest SOL		Vokal 1. mai Drøfting/tiltak Skoleslutt	Prøveresultatene drøftes i team/på trinn, og tiltak bestemmes før sommerferien. Tiltakene evalueres og ev. justeringer foretas innen høstferien neste skoleår.	Tiltakene skal synliggjøres i et referat fra team-/trinnmøtet.	

10. trinn

	Obligatorisk	Gjennomføring, registrering	Frister	Etterarbeid, evaluering	Ansvar	Andre kartlegginger
	Udir Svømming Frivillig Karakterstøttende prøver i ulike fag SOL Avsluttende eksamen	Kontaktlærer eller faglærer gjennomfører kartleggingen og har ansvar for å legge resultatene inn i Vokal. Prøver som ikke kan legges i Vokal samles i en perm med resultater på klassenivå.	Vokal Svømming legges inn innen 1. mai	Karakterstøttende prøver vurderes av faglærer.	Faglærer/kontaktlærer Standpunktkarakterer føres i Visma	Olweus-undersøkelsen tas på høsten hvert år. Elevundersøkelsen tas på høsten hvert år. Relasjon mellom lærer og barn og mellom barn kartlegges i henhold til Rolands modell (se vedlegg). Gjennomføres høst og ved semesterskifte hvert år. Kartlegging av språk-kompetanse i grunnleggende norsk, tas hver vår. Elevene kartlegges når de kommer (NAFO)

9.4 SOL – Systematisk Observasjon av Lesing

(Dette kapitlet gjelder per i dag kun for Testmann Minne skole. Om resten av skolene i Indre Fosen skal innføre SOL vil bli avgjort i løpet av skoleåret 2017/2018.)

I tillegg til kartleggingsprøvene omtalt på de foregående sidene, skal alle elever «soles», og resultatene skal fortløpende legges inn i Vokal.

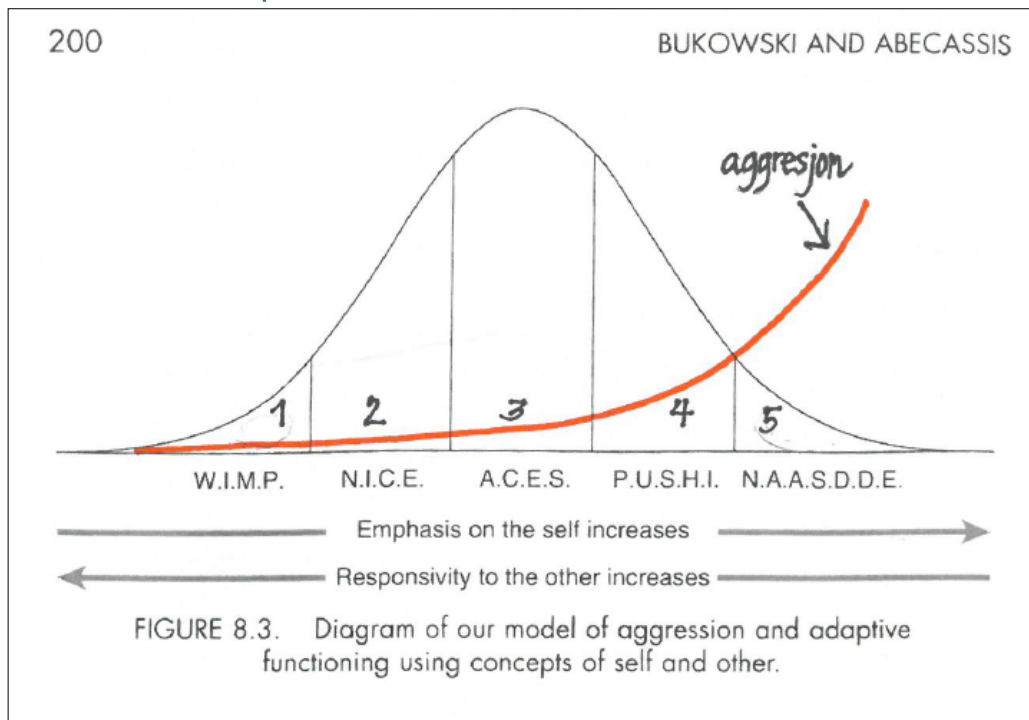
SOL står for Systematisk Observasjon av Lesing, og er et observasjonsprogram utviklet av Gjesdal kommune. Formålet med SOL er å gi lærerne bredere informasjon, og sette deres observasjoner i system. SOL beskriver presise, gjenkjennelige kjennetegn, og er et godt utgangspunkt for å tilpasse undervisning og opplegg.

Figuren viser de ti stadiene i elevenes leseopplæring:

1. Før-alfabetisk lesing
2. Begynnende alfabetisk lesing
3. Tidlig fonologisk lesing
4. Automatisert fonologisk lesing
5. Tidlig ortografisk lesing
6. Automatisert ordgjenkjenning
7. Økt automatisering og leseflyt
8. Strategisk lesing
9. Bevisst strategisk lesing
10. Voksen litterær lesing

9.5 Hvordan skape et inkluderende klasserom

Bukowski og Abecassis (2007): Modell for inkludering. Brukt av Pål Roland i forelesninger om hvordan vi forstår og håndterer ulike typer utfordrende atferd.

Elevene kan inndeles i fem grupper, gruppe 1 til venstre og gruppe 5 til høyre i figuren. Aggresjonsnivået er lavt til venstre i figuren, stiger svakt gjennom gruppe 2 og 3, før det stiger bratt i gruppe 4 og 5. Selvhevdelse øker jo lenger til høyre i figuren man kommer. Følsomhet overfor andre øker mot venstre i figuren. Elever med størst risiko for skjevutvikling befinner seg i gruppe 1 og 5. Kjennetegn ved elevgruppene og mulige tiltak er beskrevet nedenfor.

Gruppe 1

Elevene i gruppe 1 er lite aggressive, hevder seg selv minimalt og tilpasser seg omgivelsene. De har høy risiko for å bli utestengt. De kjennetegnes ved at de produserer veldig lite på skolen. De krever ingenting og får lite hjelp. Utgjør ca. 5 prosent av elevene.

Tiltak:

- Læreren bør oppsøke disse elevene 2-3 ganger daglig, og ha et system på dette. Ut i fra forskning vet vi at dette betyr veldig mye. Sosial støtte virker stressdempende.
- Disse elevene må lære å bli mer selvhevdende og lære å si fra selv.
- Det må jobbes med vennenettverk. Elevene i denne gruppa tar ikke kontakt selv, de må få hjelp til dette.

Gruppe 2

Lik den første, men disse elevene hevder seg selv mere enn de i den første gruppa. De har lav risiko – de klarer seg godt. Utgjør rundt 15 prosent av elevene.

Gruppe 3

Dette er suksessgruppa. Disse elevene klarer seg best. De er ikke aggressive, balanserer mellom å hevde seg selv og ta igjen.

Gruppe 4

Elevene i gruppe 4 er såkalte gråsone-elever. De kan ha aggressive tendenser, hører mindre på andre, hevder seg selv mer. De har usikre vennernett. Utgjør rundt 15 prosent av elevene.

Tiltak: Disse elevene krever voksne som er gode med barn og har god kontroll.

Gruppe 5

Elevene i gruppe 5 har høy aggressiv atferd, hører lite på andre og er egosentriske. Dette er høyrisikoelever. Utgjør ca. 5 prosent av elevene.

Tiltak:

- Lærerne (de voksne) må legge stor vekt på å bygge relasjoner til disse elevene, prate med dem og bruke tid på dem.
- Det må stilles tydelige krav, aggressiv atferd må avlæres.
- En mulig måte å bygge relasjoner på, er å være fysisk aktiv sammen med dem.
- Lærerne (de voksne) må hjelpe dem inn i vennernettverk

Elevene i gruppene 1 og 5 har høy grad av risiko for å bli utestengt, skårer høyt på desperasjon, er mer frustrert, har skoleproblematikk og dårlig vennernettverk. Elevene i gruppe 1 skylder på seg selv, går innover. Elevene i gruppe 5 skylder på de andre, går utover.

IMal

Her må også sette inn noe om IMal.

ZIPPPYS venner**PEDAGOGISK ANALYSEMODELL**